

Rapportage van Ina Hut, voormalig bestuurder/directeur van Wereldkinderen (vanaf februari 2003 tot 1 september 2009 statutair bestuurder/directeur).

I. Inleiding

In dit document vindt u een chronologisch verslag van gebeurtenissen rondom adopties uit China, de wijze waarop door het Ministerie van Justitie (MvJ) hiermee is omgegaan en de wijze waarop Wereldkinderen heeft gereageerd.

Dit verslag is tevens een reactie op door het MvJ afgegeven verklaring met betrekking tot de Netwerk uitzending van 18 augustus 2009 en de antwoorden op de Kamervragen die naar aanleiding van deze uitzending zijn gesteld door SP en CDA

De verslaglegging begint vanaf het moment dat Wereldkinderen werd geconfronteerd met signalen over misstanden rondom adopties uit China (begin 2006) tot het moment dat ik mijn functie heb neergelegd (1 september 2009).

De reden dat ik mijn functie heb neergelegd laat zich op hoofdlijnen samenvatten in:

- de te grote risico's op kinderhandel die inherent zijn aan het huidige systeem;
- het feit dat Centrale Autoriteiten bij interlandelijke adoptie andere belangen dan belangen van kinderen laten prevaleren;
- het gebrek aan ondersteuning, zelfs tegenwerking vanuit het MvJ met betrekking tot het onderzoeken van de juistheid van de achtergronden van kinderen uit China en de juistheid van procedures. Alhoewel door het MvJ wordt gesteld dat het om undercover onderzoek zou gaan, was geen enkele vorm van onderzoek acceptabel voor het MvJ.

Deze rapportage beoogt onder meer bovenstaande te onderbouwen op basis van een chronologisch feitenoverzicht met betrekking tot adopties uit China (deel II). Maar een deel van de kritiek gaat ook voor een aantal andere landen op. Ik ga vervolgens in op de persoonlijke gevolgtrekking (deel III) en tot slot geef ik enkele aanbevelingen met betrekking tot interlandelijke adoptie (IV).

II. Chronologisch overzicht met betrekking tot adopties uit China

Al enkele jaren zijn er aanwijzingen dat er in China mogelijk op grotere schaal door directeuren van kindertehuizen geld zou worden betaald voor het aanbrengen van kinderen in de kindertehuizen. Ook zijn er al meerdere jaren aanwijzingen dat de achtergrond/identiteit van kinderen die voor adoptie worden voorgesteld, wordt veranderd. Daarnaast zijn er vele aanwijzingen van directe kinderhandel. Dit overzicht beoogt geen volledig beeld te geven van alle signalen en bewijzen, maar geeft wel een beeld van hetgeen bij Wereldkinderen en bij het MvJ bekend is.

Eind 2005 / begin 2006 werd in de Aziatische media melding gemaakt van een groot kinderhandel schandaal in Hunan, welke zich zou hebben afgespeeld in de periode 2003 – 2005. Vanaf het moment dat Wereldkinderen deze signalen kreeg, voorjaar 2006, heeft Wereldkinderen bij het Ministerie van Justitie (MvJ) aangedrongen op

nader onderzoek naar adopties uit China. Deze berichten kwamen in februari 2007 in de Nederlandse media, o.a in het dagblad Trouw (bijlage 1).

<http://www.trouw.nl/nieuws/wereld/article1456313.ece>

In maart 2006 is een delegatie van Wereldkinderen (waaronder ikzelf) afgereisd naar China om antwoord te krijgen op de vraag of er bij dit specifieke schandaal in Hunan mogelijk kinderen betrokken waren die naar Nederland zijn geadopteerd. De Chinese Centrale Autoriteit (CCAA) wilde aan Wereldkinderen formeel geen mededelingen doen over de identiteit van de kinderen die bij dit schandaal betrokken waren, omdat Wereldkinderen formeel niet hun gesprekspartner is. Formeel is de Nederlandse Centrale Autoriteit (MvJ) gesprekspartner van het CCAA en het CCAA wenste de communicatie via de Nederlandse CA, het MvJ, te laten verlopen. Informeel werd ons wel gezegd dat er kinderen uit het kinderhandelschandaal naar het buitenland waren gegaan. Hierop heeft Wereldkinderen het MvJ met klem verzocht om deze zaak aanhangig te maken in hun contact met het CCAA (zie o.a. brief d.d. 21 april 2006, bijlage 2).

2006-04-21 brief WK aan Justitie i/vm Hengdong.pdf

Het Ministerie van Justitie heeft in mei 2006 een bezoek heeft gebracht aan het CCAA in Beijing. Het reisverslag van het Ministerie geeft aan dat 'gezien de gevoeligheid van het onderwerp pas in de loop van het gesprek de geconstateerde onregelmatigheden aan de orde werden gesteld'. Tevens wordt in het reisverslag aangegeven dat '*vastgesteld is dat geen van de kinderen naar Nederland is gegaan*' en dat '*in al die gevallen waarin kinderen voor adoptie naar het buitenland zijn gegaan, de ambassades van de betrokken landen zijn geïnformeerd*'. Wereldkinderen heeft op basis van deze informatie die het Ministerie aan Wereldkinderen heeft doorgegeven, vervolgens de betrokken Nederlandse adoptieouders geïnformeerd. Destijds leek het er nog op dat de CCAA de zaak goed onder controle had en dat alle beschuldigten waren gestraft (zie reisverslag MvJ mei 2006, opvraagbaar bij MvJ).

In het begin van 2007 kwamen er echter signalen dat het CCAA aan alle landen hetzelfde antwoord had gegeven. Terwijl het CCAA dus formeel heeft bevestigd dat er kinderen uit dit schandaal voor adoptie naar het buitenland zijn gegaan, kreeg ieder land te horen dat er geen kinderen naar dat betreffende land zijn gegaan. Ook werd door onderzoekers die de zaak grondig hadden bestudeerd, gezegd dat er mogelijk veel meer kinderen bij het schandaal betrokken waren en dat niet alle daders bestraft waren. Wereldkinderen bleef dus met vragen zitten. Vragen die Wereldkinderen strikt formeel niet kon stellen aan het CCAA, want zij hadden duidelijk gezegd dat Wereldkinderen niet hun formele gesprekspartner was. Ook ontving Wereldkinderen gedurende de eerste helft jaar 2007 nieuwe signalen en berichten dat er meer aan de hand was dan dat het CCAA beweerde, onder ander via de media en adoptieouders. Wereldkinderen informeerde het Ministerie van Justitie hierover, met het verzoek nader onderzoek te doen (o.a. telefonisch en via emailwisseling, januari 2007). Het Ministerie van Justitie stuurde vervolgens - na aandringen van Wereldkinderen - op 23 juli 2007 (bijlage 3) een brief aan het CCAA, waarin gevraagd werd of er sinds het bezoek van het MvJ aan het CCAA nieuwe feiten beschikbaar waren gekomen en of daarbij iets was gebleken over mogelijke onregelmatigheden met betrekking tot

adopties naar Nederland. Tevens werd in deze brief gevraagd welke inspanningen er van de zijde van het CCAA verricht worden om handel in kinderen in het licht van (interlandelijke) adoptie te voorkomen dan wel tegen te gaan en welke preventieve maatregelen worden genomen opdat kinderen niet onrechtmatig, dat wil zeggen in strijd met de uitgangspunten van internationale verdragen, beschikbaar komen voor interlandelijke adoptie.

2007-07-23 Brief aan CCAA inzake verzoek om info mbt maatregelen ter voorkoming van kinderhandel.pdf

In oktober 2007 werd door de Britse nieuwszender Channel 4 melding gemaakt van kinderhandel in China (bijlage 4).

<http://www.channel4.com/programmes/dispatches/episode-guide/series-22/episode-1/>

In China zouden op jaarbasis 70.000 kinderen worden verhandeld en verkocht, aldus Kevin Bales, adviseur van het VN-programma tegen mensenhandel.

Wereldkinderen heeft daarop het MvJ per brief op 18 oktober 2007 verzocht om onderzoek te doen naar een mogelijk verband tussen de in de documentaire genoemde misstanden en interlandelijke adoptie (bijlage 5).

2007-10-18 Brief Hirsch Ballin ivm docu Channel 4 181007.pdf

Het MvJ stuurde vervolgens op 15 november 2007 (bijlage 6) een brief naar het CCAA waarin de Minister van Justitie zijn zorg uitspreekt over de periodiek terugkerende berichtgeving over kinderhandel in China. Hij vraagt om een reactie van het CCAA. Ook werd verwezen naar de brief van 23 juli 2007 van het MvJ aan het CCAA, die op dat moment nog niet is beantwoord door het CCAA.

2007-11-15 Brief MVJ aan CCAA nav uitzending Channel 4.pdf

Overigens ontvingen wij de twee aan het CCAA gestuurde brieven pas op 28 januari 2008, op ons verzoek (per mail). Nadat Wereldkinderen op 22 januari 2008 per mail vroeg of er al een reactie was ontvangen van het CCAA, heeft het MvJ op 1 februari 2008 een rappelbrief gestuurd aan het CCAA,.

Op 20 februari 2008 (bijlage 7) stuurde het CCAA een antwoord op de brieven van het MvJ. In de brief van 20 februari 2008 wordt door het CCAA aangegeven dat het kinderhandelschandaal in Hunan een incident was. In dezelfde brief wordt aangegeven dat alle betrokken kinderen verlaten kinderen zijn en dat ze voor adoptie zijn voorgesteld in overeenstemming met de regel dat het belang van het kind voorop staat. De gehele procedure zou conform de regels van het Haags Adoptie Verdrag zijn verlopen. Verder werd opgemerkt: *It's better not to pursue, expand or elaborate this issue further and to keep secret for related families in order not to interrupt the bond established between the adoptive parents and the children.* In dezelfde brief wordt

aangegeven dat het CCAA de documentaire van BBC niet had gezien en dat ze daar dus geen commentaar op kan geven (deze documentaire is via Internet te zien, zie ook eerder in deze rapportage). Overigens ontving Wereldkinderen, na herhaald verzoek, deze brief van het CCAA aan het MvJ pas op 17 juli 2008.

2008-02-20 antw CCAA aan MvJ.pdf

Op 22 februari 2008 (bijlage 8) stuurde Wereldkinderen een brief naar het MvJ waarin melding gemaakt wordt van aanhoudende geruchten dat het in het Hunan schandaal zou gaan om een veel grotere groep, namelijk circa duizend kinderen, dan de 65 kinderen waar het CCAA over sprak.

Verder meldde Wereldkinderen het MvJ in deze brief dat het CCAA alle ontvangende landen heeft gemeld dat de betrokken kinderen niet naar het betreffende land zouden zijn gegaan. Dit terwijl het CCAA Wereldkinderen (tijdens onze reis in maart 2006) en het MvJ heeft geïnformeerd dat er wel kinderen voor adoptie naar het buitenland zijn gegaan. Waar zijn die kinderen dan gebleven?

Maar er was meer aan de hand. Wereldkinderen vermeldde in deze brief ook dat Wereldkinderen van een vooraanstaande hoge functionaris 'of the record' heeft gehoord dat uit onderzoek van het CCAA is gebleken dat er in China voldoende ouders beschikbaar zouden zijn om een gezond kind te adopteren: '*they are queing up*'. Wereldkinderen heeft het MvJ in dezelfde brief gevraagd om ook hier nader onderzoek naar te doen.

2008-02-22 brief MvJ adoptie China.pdf

Hier kwam echter geen afdoende antwoord op. Het enige dat Wereldkinderen ontving is de eerder genoemde brief van het CCAA aan het MvJ d.d. 20 februari 2008, die wij na herhaald verzoek overigens pas op 17 juli 2008 ontvingen van het MvJ.

Wereldkinderen vond dat er onderzoek moest worden gedaan en heeft op 25 februari 2008 het Haags Permanent Bureau gevraagd of zij mogelijkheden zagen om deze zaak verder te onderzoeken. De brief van Wereldkinderen aan het MvJ (d.d. 22 februari 2008) werd bijgesloten. Daarop kreeg Wereldkinderen op 4 maart 2008 als antwoord dat zij van geen van de centrale autoriteiten een verzoek hadden gehad om nader onderzoek te doen. Verder werd gesteld dat ze niet konden ingaan op een verzoek van een particuliere instantie. Bovendien gaven ze aan dat ze niet de middelen ter beschikking hadden, noch de bevoegdheden hebben om onderzoek te doen. Het MvJ is hierover door Wereldkinderen geïnformeerd op 25 april 2008 en heeft per mail en per post kopieën van de twee betreffende brieven gekregen. Citaat uit de brief van het Haags Permanent Bureau (getekend door William Duncan) : *I have to stress that we not have been asked by either of the Contracting States (i.e. China and the Netherlands) to provide any assistance in relation to the matters mentioned in your letter (dated 22 February 2008) to Mr. Levenkamp. Indeed, it would be highly unusual for us to be asked to investigate particular alleged abuses in a Contracting State – we are simply not equipped, nor do we have powers to undertake*

investigations of this sort (brief d.d. 4 maart 2008). Met *Contracting States* wordt bedoeld de Staten die deelnemen aan het Haags Adoptie Verdrag (bijlage 9).

2008-02-25 en 2008-03-04 corr WK - Haags Permanent Bureau.pdf

Een delegatie van de Tweede Kamer bezocht eind maart 2008 het Haags Permanent Bureau. Een van de delegatieleden koppelde (per mail) aan Wereldkinderen terug dat het Haags Permanent Bureau ook aan hen heeft gezegd dat hun middelen en de capaciteiten beperkt zijn. Tevens werd door het Haags Permanent Bureau gesteld dat de vergunninghouders als private organisatie volgens het Verdrag wel grote verantwoordelijkheden hebben, maar beperkte mogelijkheden hebben om dat waar te maken.

Netwerk (EO) deed in het voorjaar 2008 nader onderzoek naar adopties uit China. Op 11 maart 2008 (bijlage 10) toonde Netwerk beelden waaruit bleek dat er door directeurs van kindertehuizen in China werd betaald voor kinderen en dat kinderen mogelijk onterecht voor interlandelijke adoptie zijn voorgesteld. Daarop heb ik als directeur van Wereldkinderen publiekelijk aangedrongen op onafhankelijk en internationaal onderzoek. Dit onderzoek is er niet gekomen.

<http://www.netwerk.tv/uitzending/2008-03-11/adopties-uit-china>

Op 13 maart 2008 ontving Wereldkinderen het – verontrustende - rapport van twee Amerikaanse studenten (Patricia Meier en Xiaole Ling). Wereldkinderen stuurde dit rapport door naar het MvJ met het verzoek dit te betrekken bij de voorbereiding van de door het MvJ geplande reis naar China (zie bijgevoegd rapport, bijlage 11).

2008-03-13 SOLD INTO ADOPTION.pdf

Wereldkinderen benadrukte op dat moment het belang van de dialoog met China. Tevens pleit Wereldkinderen bij het MvJ voor een principiële inhoudelijke discussie over adopties uit China. We verzochten het MvJ om te voorkomen dat keuzes worden gemaakt op basis van politieke belangen. Niet de politieke belangen, maar de belangen van kinderen dienen te prevaleren. We verzoeken het MvJ een ronde tafel discussie te initiëren met betrekking tot adopties uit China, met de belangrijkste actoren in het veld. De essentiële discussie over adopties uit China blijft echter uit.

Op 14 maart 2008 informeerde de Minister de Tweede Kamer, naar aanleiding van vragen gesteld door Ed Anker (CU) dat hij de Chinese Autoriteiten zal benaderen en om opheldering zal vragen. Hij gaf hierbij aan er naar te streven om de Kamer voor 1 mei te informeren (bijlage 12).

2008-03-14 interlandelijke%20adoptie%20uit%20China_9874_tcm34-104474[1].pdf

Op 24 maart 2008 ontving het MvJ een brief van de Chinese Ambassade dat de berichtgeving door de Nederlandse media niet zou kloppen. Ten eerste zou het niet

juist zijn dat *local officials* kinderen zouden afpakken van ouders in Hunan. Ten tweede werd gesteld dat de 17 door Nederlandse ouders geadopteerde kinderen afkomstig van het Shaoyang Welfare Institute allen *abandoned children* zijn dus verlaten en te vondeling gelegde kinderen zouden zijn. Ten derde werd door de Chinese Ambassade gesteld, dat het krijgen van een tweeling of meerling niet als overtreding van de *family planning policy* werd en wordt gezien, maar dat deze families juist een financiële tegemoetkoming zouden krijgen van de Chinese overheid. Aangegeven werd dat de berichtgeving op ongegronde beschuldigingen zou berusten, die het imago van China zouden beschadigen. De Chinese ambassade gaf aan te geloven dat het MvJ de Nederlandse media op een objectieve manier kan aansturen (brief is opvraagbaar bij MvJ).

Op 1 april 2008 informeerde de Minister de Kamer, naar aanleiding van vragen van Ed Anker (CU, dat hij geen aanleiding zag om drastische maatregelen te treffen met betrekking tot adopties uit China. Hij gaf verder aan dat er veelvuldig contact was met de vergunninghouders en dat de vergunninghouders ook betrokken zullen worden bij de voorbereidingen van het voorgenomen werkbezoek aan China (bijlage 13).

2008-04-01 interlandelijke%20adoptie%20uit%20China_9980_tcm34-105755[1].pdf

Op 21 april 2008 meldde Brian Stuy, een Amerikaanse onderzoeker (getrouwd met een Chinese vrouw en drie kinderen uit China geadopteerd) zich per email bij Wereldkinderen. Een kopie van die mail werd door hem naar het MvJ gestuurd. Hij had op 25 maart 2008 ook een mail gestuurd naar het MvJ, maar hier geen reactie op gekregen. Ook stuurde hij Wereldkinderen divers onderzoeks- c.q. bewijsmateriaal. Wereldkinderen gaf het door hem aangebrachte Amerikaanse onderzoeksmateriaal door aan het MvJ. Dit materiaal bestond uit o.a. geluidstapes van gesprekken met directeuren van Chinese kindertehuizen, waaruit bevestigd werd dat er op grotere schaal door directeuren behoorlijk grote bedragen geld (tot een half jaar salaris) zijn/worden betaald voor kinderen die bij het tehuis worden aangebracht. Ook werd door deze directeur gesteld dat deze praktijken op dat moment nog steeds doorgaan (zie o.a. geluidsoptname van één van de grootste kindertehuizen in Jiangxi, bijlage 14).

2008-04-27 Jiangxi2.wmv

Ook wordt in het onderzoeksmateriaal een extreme stijging van het percentage interlandelijke adopties uit bepaalde kindertehuizen in China aangetoond. Brian Stuy geeft in zijn email aan dat hij gelooft dat 10-20% van de tehuizen in China betrokken zijn bij 'baby buying programs'. Hij heeft bewijsmateriaal dat verschillende tehuizen hier aan mee werken.

Brian Stuy gaf aan dat hij gelooft dat het een 'fairly widespread program is across China', en 'I have specific evidence from orphanages in Chongqing, Jiangxi and Hunan provinces'. Ook het MvJ was en is van dit bewijsmateriaal van Brian Stuy op de hoogte (bijlage 15).

2008 China Adoption Program Overview.pdf

Op mijn dringend verzoek heeft het MvJ contact met hem. In april en mei 2008 hebben ze twee telefoongesprekken met hem gevoerd. Brian Stuy heeft aangegeven dat dit korte gesprekken zijn geweest.

Brian Stuy geeft overigens in een recente email aan inmiddels van nog veel meer tehuizen bewijzen te hebben dat er veel geld wordt betaald voor kinderen en *‘There are many more orphanages that we are very sure are doing baby-buying, but for which we haven't had a chance to talk to anyone to confirm’*.

Op 24 april 2008 informeerde de Minister de Kamer dat een hoge ambtelijke delegatie in de tweede week van mei 2008 een bezoek aan China zou brengen en tevens gaf hij aan er naar te streven de Kamer uiterlijk 1 juni te informeren. De delegatie bestaat uit twee medewerkers van het Bureau Centrale Autoriteit (bijlage 16).

2008-04-24 brief MvJ aan 2e Kamer Interlandelijke%20adoptie%20uit%20China_10202 tcm34-108635.pdf

Wereldkinderen heeft voorafgaand aan de reis van het MvJ bij het MvJ zeer veel vragen neergelegd omtrent adopties uit China, met het dringende verzoek om met antwoorden terug te komen (gesprek 6 april 2008 en brief d.d. 25 april 2008, bijlage 17 en 18).

2008-04-25 werkbezoek China -Dhr Levenkamp MvJ.pdf

2008-04-25 bijlage China 6 apr vragen voor MvJ .pdf

Per 1 mei 2008 zette Wereldkinderen de aannahme van ouders die gezonde kinderen uit China wilden adopteren, stop. De redenen van deze stop waren onder meer de lange wachttijden en de overtuiging dat er in China zelf voldoende ouders beschikbaar zijn die een gezond kind willen adopteren. We wilden tevens de uitkomsten van het onderzoek afwachten alvorens een definitief besluit te nemen met betrekking tot al dan niet doorgaan met het adopteren van gezonde kinderen uit China. De laatste reden heeft Wereldkinderen overigens niet actief naar de achterban gecommuniceerd, omdat dit op voorhand onrust zou kunnen veroorzaken onder adoptieouders en geadopteerden.

Van 6 t/m 9 mei 2008 bracht MvJ een bezoek aan China (reisverslag MvJ is opvraagbaar bij het MvJ. Wereldkinderen heeft op haar verzoek het reisverslag van het MvJ ontvangen, met daarbij het verzoek van het MvJ om er vertrouwelijk mee om te gaan).

Op 12 mei werd er door ABC News een documentaire getoond (bijlage 19):

<http://abcnews.go.com/International/story?id=4774224&page>

Ook hier wordt aangetoond dat er op grote schaal baby buying programs zijn in China en dat deze nog steeds doorgaan, niet alleen in Hunan, maar in meerdere delen van China. Deze kinderen worden ook voorgesteld voor interlandelijke adoptie.

Ik attendeerde het MvJ op 13 mei 2008 op deze documentaire. Zij geven aan dat dit een voorbeeld is uit de praktijk in de provincie en er tijdens de reis ook reeds mee zijn geconfronteerd. Het MvJ gaf als reactie dat ze dit nog zullen navragen bij het CCAA.

Na terugkomst werd op 26 mei 2008 het resultaat van deze reis op verzoek van Wereldkinderen aan de in China werkende vergunninghouders teruggekoppeld. Wereldkinderen had de nodige vraagtekens bij het door hen tijdens deze reis uitgevoerde 'onderzoek'. Dit hebben wij het MvJ ook gemeld. Er zijn door het MvJ gesprekken gevoerd in China, van onderzoek was geen sprake. Een paar zaken licht ik onderstaand toe.

- Typerend is dat in de briefing ter voorbereiding van het gesprek van het MvJ en het CCAA door de Nederlandse Ambassade gevraagd wordt om prudentie bij het bespreken van gevoelige onderwerpen.
- Verder werd door het MvJ benadrukt dat bij adopties uit Verdragslanden de verantwoordelijkheid voor de controle op de vraag of aan de vereisten van het Haags Adoptieverdrag is voldaan, bij de bevoegde autoriteiten in het land van herkomst ligt. Deze autoriteiten zouden zelf verantwoordelijk zijn voor de controle op de eisen zoals gesteld in het Haags Adoptie Verdrag. Dit betekent dat de samenwerkende landen in hoge mate afhankelijk zijn van wederzijds vertrouwen (zie ook brief van De Minister van Justitie aan de Tweede Kamer d.d. 10 september 2008). Met andere woorden diepgaand onderzoek is niet echt mogelijk en is ook niet uitgevoerd.
- Het Ministerie van Justitie is niet in de provincies geweest en heeft niet met lokale autoriteiten gesproken.
- Een gesprek met een medewerker van Unicef is als een officiële verklaring gepresenteerd door het MvJ, terwijl Unicef zelf aan derden en aan ons aangegeven heeft dat ze geen onderzoek heeft gedaan naar adopties in China en er dus eigenlijk niets over kan zeggen (zie ook bij 10 september 2008).
- Bovendien stonden er voor Wereldkinderen nog veel vragen open, waaronder de vragen die Wereldkinderen heeft meegegeven aan het Ministerie van Justitie, voordat ze naar China afreisden. Vragen waarop overigens tot op heden nog geen afdoende antwoord is gekomen vanuit het Ministerie van Justitie.

Ook het MvJ had nog enkele openstaande vragen. Wij hebben van het MvJ een overzicht van de bij hen openstaande vragen gekregen (bijlage 20).

Omdat er nog heel veel vragen openstonden wilden wij als Wereldkinderen zelf onderzoek doen. In het Kwaliteitskader Vergunninghouders wordt als eis gesteld dat vergunninghouders zelf zoveel mogelijk informatie over de juistheid van de procedures en de achtergronden van de kinderen dienen te achterhalen. Bij adopties uit Verdragslanden ligt de formele verantwoordelijkheid bij de Centrale Autoriteiten. Echter, het is – ondanks het Kwaliteitskader Vergunninghouders - nog steeds niet duidelijk waar de verantwoordelijkheid van de vergunninghouder ophoudt en hoe deze zich verhoudt met de verantwoordelijkheid van het MvJ. Hoe dan ook, ik voelde me als toenmalig directeur van Wereldkinderen sowieso moreel verantwoordelijk voor de juistheid van de procedures en ik was en ben van mening dat dit ook een verplichting is jegens geadopteerden, de adoptieouders en de biologische ouders. Om die reden ben ik samen met een collega in juli 2008 afgereisd naar China. Tijdens een deel van onze reis werden we vergezeld door één of meerdere van onze Chinese medewerkers in China.

Tijdens deze reis (3 t/m 12 juli 2008) hebben we gesprekken gevoerd in Beijing, maar we zijn ook naar een paar provincies geweest. We hebben gesproken met de Centrale Autoriteiten (CCAA), met lokale autoriteiten, met directies en medewerkers van kindertehuizen, met stafmedewerkers van collega-vergunninghouders uit het buitenland, met een onderzoeksjournalist, met een medewerker van Unicef, met de ILO, met een Chinees Nederlandse wetenschapper, met de Nederlandse Ambassade en met onze eigen vier lokale medewerkers. De gesprekken werden in het Engels en in het Chinees gevoerd.

We kregen tijdens de reis meer en meer signalen dat er in China op grotere schaal betaald werd/wordt voor kinderen die bij de kindertehuizen worden gebracht en ook dat het CCAA hiervan op de hoogte is. Ook is ons door ingewijden verteld dat er op grote schaal baby buying programs zijn in China. De personen die ons dit vertelden hebben dit rechtstreeks van directeuren en medewerkers van kindertehuizen. Eén van de personen gaf aan: ‘A lot of orphanages are involved in paying for children, more than 20 have a plan on purpose, staff is involved and also local civil affairs’. Directeuren hebben hiertoe contacten met vroedvrouwen, er wordt dan 200 – 300 USD (vergelijkbaar met een half jaar salaris) voor een meisje betaald. Inmiddels zijn er overigens bedragen bekend van 600 USD. Het zou ook mogelijk zijn om kinderen ‘te boeken’, de zgn. ‘baby buying programs’. Vrouwen die zwanger zijn kunnen hun kind in ruil voorgeld afstaan aan een kindertehuis. Zo zouden er ook vele voorbeelden zijn van kinderen die uit een bepaalde provincie afkomstig zijn en overgebracht worden naar tehuizen in andere provincies, terwijl dit formeel niet mag. Papieren kloppen vaak niet, vindplaatsen zijn vaak ‘fake’, aldus de informatie die wij krijgen.

Wij hebben tijdens de reis enkele provincies bezocht, we hebben daar officiële gesprekken gehad met de lokale autoriteiten, tevens hebben we meerdere kindertehuizen bezocht. In de provincies hebben we gezien dat er meer informatie over de kinderen bij de lokale autoriteiten bekend is, dan via het CCAA aan de vergunninghouders wordt verstrekt.

Tijdens de reis heeft Wereldkinderen twee gesprekken gehad met vertegenwoordigers van de Nederlandse Ambassade in Beijing, op 7 juli en 11 juli 2008. Tijdens deze gesprekken is door medewerkers van de Ambassade aangegeven dat het issue van mogelijke misstanden rondom adopties uit China een politiek gevoelig onderwerp is en dat de ambassade alleen via de officiële kanalen aan informatie kan komen. De Ambassade kan op lokaal, provinciaal niveau niet achter de documenten kijken. Ze stelden verder dat het traject voordat een kind bij een Social Welfare Institute komt, kwetsbaar blijft.

Ook gaf een medewerker van de Ambassade aan dat de datum op de notariële akte, de datum waarop de akte wordt opgemaakt, vaak dezelfde datum is als die waarop het kind te vondeling zou zijn gelegd. Dat kan niet kloppen, aldus een medewerker van de ambassade. Ze gaven aan dat de Ambassade bij een paspoortafgifte inhoudelijk dient te kijken naar de notariële akte. Bij het afgeven van een MVV (machtiging voorlopig verblijf) hoeft dit niet. Adoptiekinderen reizen naar Nederland op een MVV, dus er hoeft niet inhoudelijk gekeken te worden.

Tevens werd ons door medewerkers van de Ambassade aangegeven dat het CCAA meer informatie over kinderen heeft dan dat in de notariële akten wordt vermeld. Tijdens het tweede gesprek met medewerker van de Ambassade, is ook gesproken over de vraag hoe er meer duidelijkheid kan komen over bepaalde zaken. De Ambassade geeft aan dat een National Human Right Organization een optie is, die mogelijk meer informatie kan verschaffen, evenals advocatencollectieven.

Er valt nog veel meer te vertellen over onze eigen ervaringen en de gesprekken die we hebben gevoerd, maar voor deze rapportage wordt dat te veel. Het verslag van deze reis is opvraagbaar, deels geanonimiseerd ivm mogelijke risico's voor de geïnterviewden.

Op 15 juli 2008 heeft Wereldkinderen, na terugkomst, de resultaten van de reis naar China mondeling teruggekoppeld aan het Ministerie van Justitie. In hoofdlijnen:

- bij Wereldkinderen bleef de vraag bestaan of er in China op een grotere schaal werd en wordt betaald voor kinderen, dan wel dat dit om incidenten zou gaan. Wereldkinderen kreeg tijdens genoemde reis naar China de indruk dat het bij het betalen voor kinderen die werden aangebracht bij de tehuizen, niet om incidenten zou gaan, maar dat deze betalingen op grotere schaal plaatsvonden;
- het subsidiariteitsbeginsel (eis vanuit het Haags Adoptieverdrag) werd en wordt niet gevolgd in China, er werd en wordt niet eerst gekeken of kinderen lokaal in een gezin kunnen worden geplaatst;
- bij de lokale autoriteiten en in de kindertehuizen was en is vaak meer informatie bekend over de kinderen dan vergunninghouders kregen en krijgen van het CCAA;
- Wereldkinderen had en heeft de indruk dat er voldoende ouders in China zijn die een gezond kind zouden willen adopteren. Met andere woorden interlandelijke adopties van gezonde kinderen uit China zou niet nodig zijn en is dus tegen het Haags Adoptie Verdrag.

Wereldkinderen werd gehoord door het MvJ en kreeg met name als feedback dat de situatie door Wereldkinderen met een te gekleurde bril was bekeken. Kritiek van Wereldkinderen op beperkingen van het 'onderzoek' van het MvJ werden terzijde geschoven. Nader onderzoek was volgens het MvJ niet nodig.

Wereldkinderen was van mening dat er wel nader onderzoek nodig was, voordat er een definitieve beslissing over het al dan niet doorgaan met adopties uit China, genomen zou kunnen worden.

Omdat het MvJ naar de mening van Wereldkinderen onvoldoende actie ondernam, bleef Wereldkinderen aandringen op nader onderzoek door het MvJ. Het MvJ bleef echter vasthouden aan haar standpunt, ze hadden 'onderzoek' gedaan. Hierop heeft Wereldkinderen aangegeven dan op eigen initiatief gedegen onderzoek te willen gaan doen. Er is door Wereldkinderen reeds in juli 2008 over meerdere vormen van onderzoek gesproken met het Ministerie van Justitie.

Op 12 augustus 2008 heeft de Nederlandse Ambassade in Beijing naar aanleiding van nog openstaande vragen, nog een gesprek gehad met het CCAA. Het verslag van dit gesprek stelt ons niet gerust. Zo wordt o.a. gezegd door het CCAA *dat er geen kinderen die slachtoffer zijn geworden van de misstanden in de betreffende SWI door Nederlandse gezinnen zijn geadopteerd. Het CCAA wil niet zeggen of die kinderen wel in andere landen zijn terechtgekomen en geeft slechts aan dat het 'met betreffende landen bespreekt wat het met die landen heeft te bespreken'.*

Ook werd de ABC documentaire ter sprake gebracht. Dit werd door het CCAA afgedaan als een oude zaak, waarop actie is ondernomen.

(Het verslag van het gesprek is opvraagbaar bij het MvJ. Wereldkinderen heeft het ontvangen met het verzoek hier vertrouwelijk mee om te gaan.)

Op 29 augustus 2008 ontving Wereldkinderen een concept van de brief die naar de Tweede Kamer zou worden gestuurd. Wereldkinderen is het niet geheel eens met de inhoud van de brief en vindt dat er eerst nader onderzoek moet worden gedaan, alvorens conclusies te kunnen trekken. Dit is door Wereldkinderen ook aangegeven aan het MvJ.

Op 4 september 2008 werd – op aandringen van Wereldkinderen - een bijeenkomst georganiseerd om bovengenoemde concept brief, inzake adopties uit China, van het Ministerie van Justitie aan de Tweede Kamer te bespreken. Hierbij waren ambtenaren van het MvJ aanwezig en twee van de drie in China werkende vergunninghouders. De derde vergunninghouder was niet fysiek aanwezig was, maar participeerde telefonisch. In dit gesprek is door Wereldkinderen aangegeven dat ze nader onderzoek wilde doen. In dit verband heeft Wereldkinderen opnieuw haar zorg geuit met betrekking tot adopties uit China en is er door Wereldkinderen gesproken over een door Wereldkinderen te entameren onderzoek, welke mogelijk undercover zou moeten worden uitgevoerd.

Het intrekken van de vergunning van Wereldkinderen

Na dit gesprek verzocht de heer Levenkamp mij te blijven zitten. Ik vroeg een collega van Wereldkinderen vervolgens om ook te blijven zitten, hetgeen gebeurde. Bij dit gesprek was naast de heer Levenkamp, ook een tweede (interim) ambtenaar van het MvJ aanwezig, mevrouw Van 't Wout. Tijdens dit 'persoonlijke' gesprek zijn door Wereldkinderen diverse opties tot nader onderzoek naar voren gebracht. Zo is door Wereldkinderen onder meer gesproken over het idee om onderzoek uit te laten voeren door een Nederlandse universiteit en enkele Chinese universiteiten. Ook is door Wereldkinderen gesproken over het idee om onderzoek uit te voeren door lokale

Chinezen of door mensenrechtenorganisaties als ook door een Amerikaanse onderzoeker. In dit gesprek kwam undercover onderzoek ter sprake als één van de mogelijkheden, naast andere mogelijkheden. Het ging dus niet specifiek alleen over een undercover onderzoek.

Wereldkinderen werd door de heer Levenkamp en mevrouw Van 't Wout tijdens dit gesprek aanvankelijk dringend verzocht geen enkel onderzoek uit te voeren, ongeacht wat voor soort onderzoek dan ook. Geen enkel onderzoek was bespreekbaar. Toen wij toch bleven aandringen, werd vervolgens gezegd dat als Wereldkinderen eigen onderzoek zou gaan doen, de vergunning zou worden ingetrokken. 'Gebrek aan samenwerking' zou de reden zijn waarmee het MvJ deze intrekking zou verantwoorden. De reden voor deze maatregel, zo werd gezegd, was dat er andere belangen speelden en dat de relatie China-Nederland schade zou kunnen oplopen. Om enigszins tegemoet te komen aan de nadrukkelijke wens van Wereldkinderen tot nader onderzoek, gaven de twee ambtenaren van het Ministerie van Justitie aan dat ze met het ISS en het Haags Permanent Bureau zouden overleggen of zij nader onderzoek zouden kunnen doen. Dit zou met enige voorzichtigheid ook zo worden opgenomen in de brief aan de Tweede Kamer. Op basis van die toezegging ben ik als toenmalig directeur van Wereldkinderen akkoord gegaan met het *vooral* niet uitvoeren van nader onderzoek, door of in opdracht van Wereldkinderen uit te voeren.

Dat heb ik per mail bevestigd op 5 september 2008. In die mail heb ik de ambtenaren bedankt voor het openhartige gesprek. Het gesprek was inderdaad openhartig, want er werd toegegeven dat andere belangen een rol speelden en dat de relatie China – Nederland mogelijk schade zou kunnen oplopen als Wereldkinderen nader onderzoek zou doen.

In de week van 8 september 2008 werd ik gebeld door één van de twee ambtenaren, mevrouw Van 't Wout, met de mededeling dat het ISS geen mogelijkheden zag voor nader onderzoek. In de brief aan de Tweede Kamer is vervolgens door het Ministerie van Justitie opgenomen dat *'organisaties als het Haags Permanent Bureau een belangrijke rol kunnen vervullen, bij het kritisch volgen van adopties vanuit China'*. Echter het Haags Permanent Bureau heeft geen onderzoeksbevoegdheden en daar was het MvJ van op de hoogte. Naar mijn gevoel was dit een schijnoplossing.

Op 10 september 2008 is de brief met beantwoording op Kamervragen naar de Tweede Kamer gestuurd (bijlage 21).

2008-09-10 brief MvJ aan 2e Kamer.pdf

De vraagtekens van Wereldkinderen bij de brief aan de Tweede Kamer

Wereldkinderen had vele vraagtekens bij de beantwoording van de Kamervragen rondom adopties uit China. Wereldkinderen heeft op grond van het eigen bezoek aan China, op grond van het reisverslag van het MvJ en op grond van aanvullend bewijsmateriaal een andere indruk gekregen van adopties uit China dan hetgeen het MvJ verwoordt in haar brief aan de Tweede Kamer.

Bij de beantwoording van de Kamervragen staat centraal dat Verdragsstaten dienen te werken op basis van wederzijds vertrouwen. Volgens Wereldkinderen waren er echter voldoende aanwijzingen die nader onderzoek door een onafhankelijke partij zouden rechtvaardigen.

De Minister geeft in zijn antwoorden aan dat Het Haags Adoptie Verdrag de volgende essentiële uitgangspunten kent:

1. *de moeder die een kind ter adoptie wil afstaan, moet dat vrijwillig en na de geboorte van het kind hebben gedaan (volgens een vastgestelde procedure);*
2. *er mag voor geen van de betrokkenen bij de adoptie een winstoogmerk bestaan; het betalen voor gemaakte kosten is wel toegestaan;*
3. *eerst dient in de omgeving van het kind respectievelijk het land van herkomst een oplossing te worden gezocht alvorens interlandelijke adoptie in beeld kan komen (subsidiariteitsbeginsel).*

Wereldkinderen betwijfelde ernstig of aan deze drie uitgangspunten werd/wordt voldaan bij adopties vanuit China.

Voor wat het eerste uitgangspunt betreft waren en zijn er steeds meer aanwijzingen dat veel moeders hun kind niet vrijwillig afstaan: in verband met de geboortebeperkingspolitiek worden er ook kinderen afgepakt door lokale autoriteiten. Deze kinderen kunnen worden voorgesteld voor interlandelijke adoptie. Daarbij hadden wij veel signalen dat kinderen reeds voor de geboorte worden 'geboekt', de zgn. 'baby buying programs'. Volgens sommige onderzoekers en deskundigen gebeurt dit met medeweten van het CCAA.

Het tweede uitgangspunt leek en lijkt ook niet te worden uitgevoerd: vele Social Welfare Institutes en Children Welfare Institutes betalen grote bedragen voor kinderen die worden aangebracht, deze kunnen oplopen tot meer dan een half jaar salaris. Er zijn meerdere geluidsopnames met o.a. directeuren van 'orphanages' die deze grote bedragen betalen. Bij Wereldkinderen bleef de vraag bestaan of er in China op een grotere schaal betaald is en wordt voor kinderen, dan wel dat dit om incidenten zou gaan. Wereldkinderen heeft door het bezoek aan China en op grond van aanvullend bewijsmateriaal welke ook aan het MvJ is verstrekt, meer en meer de indruk gekregen dat het niet om incidenten zou gaan, maar dat betalingen op grotere schaal gebeurden en gebeuren. Dit diende naar de mening van Wereldkinderen nader onderzocht te worden.

Het derde genoemde uitgangspunt wordt niet nageleefd: de twee systemen van interlandelijke adoptie en nationale adoptie bestaan naast elkaar. Er wordt niet eerst gekeken of een kind lokaal kan worden geplaatst. Het CCAA geeft aan dat het beter is om zo snel mogelijk een gezin te vinden voor een kind en dat het daarbij niet uitmaakt of dit een Chinees of een buitenlands gezin is. Gezien het feit dat de tehuizen voor een groot deel afhankelijk zijn van de donaties die ze via adoptie verkrijgen en het feit dat buitenlandse adoptie meestal meer inkomsten met zich meebrengt dan lokale adoptie, gaven en geven vele tehuizen de voorkeur aan interlandelijke adoptie. Dit is een schending van het subsidiariteitsbeginsel.

Dan speelde voor Wereldkinderen ook nog het volgende (deze informatie is destijds ook met het MvJ gedeeld):

- Bij de lokale autoriteiten en in de kindertehuizen is vaak meer informatie bekend over de kinderen dan vergunninghouders krijgen vanuit het CCAA. Dit heeft Wereldkinderen te horen gekregen van de Nederlandse Ambassade (in juli 2008), dit weten we uit Amerikaans onderzoek en Wereldkinderen heeft dit met eigen ogen gezien bij de lokale autoriteiten (reis juli 2008). Kinderen die worden aangeboden voor interlandelijke adoptie werden en worden vaak als vondeling aangeboden, terwijl in de tehuizen en op lokaal/provinciaal niveau en wellicht ook op het niveau van het CCAA de namen en adressen van de biologische ouders vaak bekend zijn.
- Wereldkinderen had en heeft de overtuiging dat er voldoende ouders in China zijn die een *gezond* kind willen adopteren, dit is bevestigd door een hoge Chinese official die anoniem wenst te blijven uit angst voor represailles. Met andere woorden interlandelijke adopties van gezonde kinderen uit China zou niet meer nodig zijn. Dit geldt overigens niet voor Special Need kinderen.
- Daarbij is China, met een fors overschot op de handelsbalans, economisch gezien zeer goed in staat om de kindertehuizen van de benodigde financiële middelen te voorzien. China en Nederland dienen zich te houden aan het VN Verdrag van de Rechten van het Kind. Deze verplicht de Staten tot het beschermen van kinderen, dus zouden de kosten van de tehuizen door de Staat moeten worden gedragen. Tehuizen zouden dus niet afhankelijk mogen zijn van donaties uit interlandelijke adoptie.

Daarnaast kregen wij andere en soms tegenstrijdige informatie dan de informatie die het MvJ heeft gekregen dan wel aan ons heeft verstrekt. Deze tegenstrijdigheden vond Wereldkinderen verontrustend.

Zo wordt in het reisverslag van het MvJ gesteld dat het CCAA aangeeft dat de Social Welfare Institutes en de Children Welfare Institutes minder afhankelijk zijn van donaties, omdat ze meer geld dan voorheen ontvangen van de overheid. Volgens de informatie die Wereldkinderen in juli 2008 tijdens het bezoek aan China van de lokale autoriteiten uit verschillende provincies kreeg, krijgen veel tehuizen \$1,80 per maand voor de verzorging van 1 kind, terwijl ze voor ieder kind dat voor interlandelijke adoptie naar het buitenland is gegaan \$ 3000 hebben ontvangen. De lokale autoriteiten en de directies van de tehuizen in de provincies gaven aan dat ze de donaties hard nodig hebben, om de nodige zorg te kunnen bieden. In hetzelfde reisverslag wordt aangegeven dat het tehuis aan welke het MvJ een bezoek brengt geen staatssubsidie ontvangt, maar volledig afhankelijk is van donaties. Ook wordt in het reisverslag aangegeven dat Save the Children zou hebben aangegeven dat de tehuizen liever meedoen aan interlandelijke adoptie, dit in verband met de donaties (gelden van adoptieouders, zijnde \$ 3000 – \$ 5000)) die daarbij worden ontvangen. Deze praktijken zijn niet in overeenstemming met hetgeen het CCAA aangeeft.

Daarbij: als het waar is dat donaties voor interlandelijke adoptie geen issue meer zijn, zoals het CCAA heeft aangegeven aan het MvJ, waarom worden ze dan niet gewoon afgeschafte? En waar gaat dat geld dan naar toe, het tehuis heeft het volgens het CCAA toch niet nodig?

Zo wordt ook in het reisverslag van het MvJ aangegeven dat het CCAA zich op het standpunt stelt dat betalen voor een kind strafbaar is. Tegelijkertijd is door de directeur van het CCAA tegen Wereldkinderen gezegd dat het wel acceptabel is dat directeuren aan de vinder, de aanbrengrer van het kind een bepaald bedrag betalen.

Er zijn vanaf het voorjaar 2008 alleen maar meer bewijzen en signalen ontvangen dat er meer aan de hand is dan hetgeen het MvJ aangeeft in de brief aan de Tweede Kamer. Er komt steeds meer bewijs dat directeuren van kindertehuizen grote bedragen betalen voor het aanbrengen van kinderen en dat Social Welfare Institutes / Children Welfare Insititutes meedoen aan 'baby buying programs'. Dit met medeweten van het CCAA. Tijdens een conferentie van het CCAA met directeuren van de tehuizen (16 en 17 februari 2006) geven ze aan dat bedragen van 500 – 1000 yuan acceptabel zijn. Maar ze hebben ook gezegd het te begrijpen dat directeuren van kindertehuizen meer geld nodig hebben en dat ze dus maar meer moeten betalen, aangezien ze anders geen kinderen meer krijgen voor interlandelijke adoptie. Dat er betaald wordt en dat het CCAA hiervan weet en het goedkeurt, blijkt ook uit geluidsopnames van Brian Stuy (geluidsklip, bijlage 22, niet ingevoegd, maar separaat toegestuurd).

In de brief aan de Tweede Kamer d.d. 10 september 2008 wordt verder aangegeven *dat de medewerkers van Unicef waarmee de delegatie heeft gesproken er op wijzen dat het naar hun inzicht bij de incidenten om uitzonderingen gaat.* Uit emailcorrespondentie met Unicef met derden blijkt echter dat Unicef geen onderzoek heeft verricht naar adopties in China: *we currently don't have enough information in the area that you are most interested. Most of what have been reported in the media are isolated cases and it is not possible for us to come up with a sound situation analysis at present* (uit emailwisseling van Arun Dohle met Unicef, augustus 2007). Verder heeft Unicef per mail aangegeven dat ze ook in 2008 geen nader onderzoek hebben gedaan: *Currently UNICEF China office doesn't have a project on adoption as such but we are including this component to be looked into through one of the "mini"- situation analysis that we are conducting as part of our Mid Term Review of our Country Programme with the Government of China - an initial step leading to perhaps a more comprehensive study that we may want to consider conducting in the future* (uit emailwisseling van Arun Dohle met Unicef d.d. 5 juli 2008). Ditzelfde is mondeling aan Wereldkinderen bevestigd tijdens het bezoek van de delegatie van Wereldkinderen aan Unicef in China.

Samenvattend bleef er voor Wereldkinderen voldoende reden over om te blijven aandringen op nader onderzoek. Te meer ook omdat de mogelijkheid tot onderzoek door andere organisaties niet mogelijk bleek te zijn. Wereldkinderen voelde zich verantwoordelijk voor de juistheid van de procedures en voor de juistheid van de achtergrondinformatie van de kinderen die worden geadopteerd door bemiddeling van Wereldkinderen. Als toenmalig directeur van Wereldkinderen bleef ik derhalve aandringen op nader onderzoek, of wel door een externe partij uit te voeren of wel door het zelf uit te (laten) voeren.

Het MvJ heeft Wereldkinderen vervolgens in oktober en november 2008 nog een aantal keren telefonisch medegedeeld dat eigen onderzoek, in welke vorm dan ook niet acceptabel was.

Vervolgens heb ik als directeur van Wereldkinderen geprobeerd om helder op schrift te krijgen wat voor onderzoek wel of niet zou mogen worden gedaan. Dit lukte helaas niet, ik kreeg geen of een ontwijkend antwoord.

Daarnaast wilde ik weten of het dreigen met het intrekken van de vergunning van Wereldkinderen een persoonlijke actie was van twee individuele ambtenaren of beleid van het MvJ. Aangezien prof. Hoksbergen op 9 januari 2009 een gesprek had met de minister heb ik hem gevraagd dit in het gesprek aan de orde te stellen. Professor Hoksbergen heeft het onderwerp adopties uit China aan de orde gesteld, maar dat onderwerp werd meteen gepareerd: hem werd medegedeeld dat er onderzoek was gedaan en dat alles in orde was.

Intussen bleef Wereldkinderen het MvJ informeren over signalen, berichten in de media over mogelijke misstanden, onderzoeken vanuit Amerika etc. Wereldkinderen was van mening dat dit verontrustende informatie was, welke nader onderzoek rechtvaardigde (zie ook bijlage 22 A, document afkomstig van Brian Stuy).

bijl 22 a 2009-01-01 CCAA Article.pdf

Uiteindelijk heeft Wereldkinderen op 8 juni 2009 (bijlage 23) een brief gestuurd naar het MvJ, waarin Wereldkinderen onder meer duidelijkheid probeerde te verkrijgen wie er uiteindelijk aansprakelijk is bij misstanden, het was Wereldkinderen immers verboden om nader onderzoek te doen. In deze brief heb ik ook nog eens weer aangegeven dat het Wereldkinderen door twee ambtenaren verboden was om nader onderzoek te doen, dit op straffe van het intrekken van de vergunning.

2009-06-08 brief WK aan MvJ inz verantw en China.pdf

Op 3 juli 2009 komt er opnieuw een adoptieschandaal uit China naar voren: ditmaal gaat het om 85 kinderen uit het Welfare Institute Zhenyuan. Ook hier weer het bericht dat kinderen zijn afgepakt van hun biologische ouders en vervolgens mogelijk onrechtmatig voor interlandelijke adoptie naar het buitenland (waaronder Nederland) zijn gegaan. Uit recent onderzoek van Brian Stuy is gebleken dat van een aantal kinderen uit dit tehuis het adres van de biologische ouders als vindplaats in hun dossier (bij de lokale autoriteiten of het tehuis) is genoteerd. Deze kinderen zijn als vondeling aangeboden voor interlandelijke adoptie. De identiteit van de kinderen is dus bewust veranderd, hetgeen als misdaad kan worden aangemerkt.

Wereldkinderen heeft het MvJ op 7 juli 2009 (bijlage 24) geïnformeerd dat er twee kinderen uit dit tehuis via Wereldkinderen naar Nederland zijn gekomen. Ook in deze brief wordt door mij nogmaals gerefereerd aan het dreigen met het intrekken van de vergunning. *‘Aangezien wij geen enkele bevoegdheid hebben om in China zelf te controleren en aangezien u dit ons ook dringend heeft ontraden, op straffe van het intrekken van onze vergunning, verzoek ik u om de achtergronden van deze kinderen te verifiëren en na te gaan of deze kinderen op de juiste manier zijn afgestaan.’*

2009-07-07 brief WK aan MvJ inm Zhenyuan.pdf

Op 14 juli 2009, kreeg Wereldkinderen na herhaaldelijk aandringen en met verwijzing naar het eventueel inschakelen van de Nationale Ombudsman, een schriftelijk antwoord van het MvJ op de brief van 8 juni 2009, luidende: *‘Een eigen onderzoek kan u niet verboden worden. Wel dient u zich te realiseren dat, afhankelijk van de wijze waarop u dit onderzoek uitvoert, China hieraan gevolgen kan verbinden die voor alle adopties uit China groot kunnen zijn.’*

In de bewuste brief van 14 juli 2009 (bijlage 25) wordt niet ontkend dat de twee ambtenaren gedreigd hebben met het intrekken van de vergunning en wordt ook wederom niet gerept over een zogenaamd undercover onderzoek. Nu expliciet wordt gevraagd de zaak op papier te zetten, wordt aangegeven ‘Een eigen onderzoek kan u niet verboden worden...’. Gedurende tien maanden heeft het MvJ eraan vastgehouden dat Wereldkinderen geen eigen onderzoek mag (laten) doen, ongeacht wat voor soort onderzoek dan ook, op straffe van het intrekken van de vergunning.

2009-07-14 brief MvJ aan WK.pdf

In dezelfde brief wordt ook aangekondigd dat naar aanleiding van het recente schandaal in Zhenyuan, *ambtenaren van het Ministerie in september 2009 naar China zullen afreizen, daarbij zullen ook de recent geconstateerde onregelmatigheden in Zhenyuan onderwerp van gesprek zijn.*

Het Tweede Kamerlid De Roon (PVV) stelde op 3 juli 2009 vragen over dit schandaal. Het MvJ antwoordde op 4 augustus 2009 (bijlage 26).

2009-08-04 2009Z13513%20antwoorden%20kamervragen%20gestolen%20Chinese%20adoptiekinderen_15791_tcm34-209101[1].pdf

Hij geeft aan de resultaten van het onderzoek door de Chinese Autoriteiten af te willen wachten. Hier komt wederom de weeffout van het Haags Adoptie Verdrag naar voren: de deelnemende landen controleren zichzelf. Maar als je zelf mogelijk onderdeel bent van het systeem, hoe betrouwbaar is dat onderzoek dan.

Gezien de ervaringen die wij hieromtrent hebben met het Ministerie van Justitie en het CCAA zal er wederom van onafhankelijk onderzoek geen sprake zijn en zal de waarheid met betrekking tot de achtergronden van kinderen uit China en de vraag of er wel of niet structureel wordt betaald door directeuren van kindertehuizen uit China voor het aanbrengen van kinderen niet duidelijk worden. Ook de voorgenomen reis van het MvJ zal hier geen verandering in brengen. Het zal een herhaling van zetten worden.

Inmiddels zijn er nog weer meer signalen dat veel adopties uit China niet transparant (genoeg) zijn, dan wel niet gepaard gaan met de juiste informatie over de achtergronden van kinderen. Uit een recente geluidsopname van Brian Stuy (bijlage

22) valt te beluisteren dat het CCAA reeds in februari 2006 al op de hoogte is van het feit dat directeuren van kindertehuizen grote bedragen betalen voor het aanbrengen van kinderen. Uit dit fragment blijkt dat het CCAA van mening is dat de tehuizen niet anders kunnen, omdat er anders te weinig kinderen voor interlandelijke adoptie in de tehuizen komen, waardoor de tehuizen niet kunnen rondkomen.

III. Persoonlijke conclusie: neerleggen functie per 1 september 2009

Gezien bovenstaande ervaringen, maar ook gezien de internationale en nationale setting waarbij interlandelijke adoptie wordt omgeven door marktwerking (de vraag bepaalt het aanbod), corruptie in bepaalde landen en alle risico's op kinderhandel van dien en de manier waarop de Centrale Autoriteit van Nederland en van een aantal andere landen hiermee omgaan, kan en wil ik geen onderdeel meer zijn van het systeem en wil ik niet meer de verantwoordelijkheid dragen voor de risico's en mogelijke misstanden. Dit geldt niet alleen voor adopties uit China, maar ook voor adopties uit andere landen, waar – mede gezien het mechanisme van marktwerking - mijns inziens te grote risico's spelen.

Geadopteerden, adoptieouders en biologische ouders hebben recht op bescherming. Deze bescherming dient eruit te bestaan dat interlandelijke adoptie zuiver dient te zijn. En dat is mijns inziens binnen het huidige systeem niet voldoende te garanderen. Een zeker risico loop je altijd, 100% garantie kan niet gegeven worden. Maar het risico op kinderhandel is binnen het systeem van interlandelijke adoptie wereldwijd te groot geworden. Daar waar interlandelijke adoptie vroeger vooral werd ingegeven vanuit idealisme, is het nu een systeem geworden dat wordt omgeven met te veel marktwerking, corruptie en grote risico's op kinderhandel.

Ik heb lang geprobeerd om het systeem van binnenuit te veranderen en te bewerkstelligen dat binnen het wereldwijde systeem het belang van kinderen voorop wordt gesteld. Het belang van kinderen houdt in dat er oprecht eerst moeite wordt gedaan om kinderen lokaal in een gezin te plaatsen.

In mijn streven naar transparante en open procedures en in mijn streven naar waarheidsvinding met betrekking tot de achtergronden van de geadopteerden werd ik onvoldoende gesteund, zelfs tegengehouden door het Ministerie van Justitie. Een Ministerie van Justitie hoort bij interlandelijke adoptie de belangen van de geadopteerden en de kinderen bovenaan te stellen. Mijn ervaring is dat binnen de internationale regelgeving de rechten van kinderen en geadopteerden niet voldoende zijn gewaarborgd, dat het Haags Adoptie Verdrag een schijnzekerheid biedt en dat bij het MvJ economische, diplomatieke en ook politieke belangen laat prevaleren boven de belangen van kinderen en geadopteerden.

Dit laatste blijkt onder meer uit de tegenwerking van het MvJ met betrekking tot gedegen onderzoek naar adopties uit China, het blijkt uit de uitkomsten van het AO op 11 juni 2009 (waarbij een niet te controleren methode van deelbemiddeling gewoon door kan gaan, ondanks het feit dat alle deskundigen en ook de Minister zelf van mening is dat deze methode niet voldoende te controleren is). En het blijkt ook uit het verbod op het zelf doen van onderzoek naar de juistheid van adoptieprocedures en achtergrondinformatie in landen die economisch van belang zijn voor Nederland.

Daar waar je zou mogen verwachten dat het Haags Adoptie Verdrag een bepaald vertrouwen mag geven, geeft het een hoge mate van schijnzekerheid aangezien de deelnemende Staten de mate waarin ze elkaar al dan niet zullen aanspreken op (mogelijke) misstanden, zullen laten afhangen van diverse andere belangen.

IV. Aanbevelingen

- Interlandelijke adoptie is gedurende de afgelopen decennia verworden tot een systeem waarbij de vraag naar kinderen het aanbod (en de prijs) van kinderen beïnvloedt. In veel landen spelen soortgelijke ervaringen. Een tijdelijke stop op interlandelijke adoptie is mijns inziens gewenst, teneinde ons te bezinnen op de vraag in hoeverre adoptie sowieso maar zeker in het huidige systeem nog wel wenselijk is. Het internationale systeem is teveel verziekt. Een gedegen onafhankelijk onderzoek naar het al dan niet wenselijkheid zijn van interlandelijke adopties (in het algemeen), binnen het kader van marktwerking met alle risico's van kinderhandel en gevolgen van dien, is hard nodig. Gedurende deze periode geen nieuwe procedures starten, geen nieuwe beginseltoestemmingen afgeven en geen nieuwe intakes bij de adoptieorganisaties.
- Gedegen onafhankelijk onderzoek doen naar adopties vanuit de specifieke landen, specifiek gericht op de betreffende landen waar Nederlandse vergunninghouders mee werken.
- Parlementair onderzoek naar de gang van zaken met betrekking tot adopties uit China en de houding van het Ministerie van Justitie in dezen.
- Onderzoek doen naar de effecten van het Haags Adoptie Verdrag. Werkt dit bevorderend voor lokale adopties of is juist het tegendeel het geval? En werkt het preventief voor wat betreft misstanden of bevordert het juist misstanden, omdat het een soort schijnzekerheid biedt?
- Onderzoeken of het ontwikkelen van beleid rondom adoptie niet beter past binnen het Ministerie van Ontwikkelingssamenwerking (het bevorderen van lokale oplossingen in de landen van herkomst) of bij het Ministerie van VWS (kinderbescherming). Juristen van het MvJ dienen dan alleen toezicht te houden op de uitvoering van wet- en regelgeving.
- Het Nederlandse systeem van vergunninghouders (o.a. vrijwilligersorganisaties versus professionele organisaties, het aantal vergunninghouders, het particuliere karakter van de organisaties) opnieuw bezien op wenselijkheid, mogelijkheden en onmogelijkheden.

Drs. Ina H.R. Hut, voormalig directeur Wereldkinderen (febr. 2003 tot sept. 2009)

1 oktober 2009